

Cultures de Qualsevol: la democratització cultural en la crisi neoliberal espanyola

Publicat per [Interacció](#) [1] el 22/10/2015 - 11:31 | Última modificació: 05/02/2026 - 15:09

INTERACCIÓ 15

[Luis Moreno-Caballud](#) [2] | [Modern Languages Open](#) [3], 2015: July 8

En aquest llibre, de recomanable lectura per seguir juntament amb els articles sobre **gestió comunitària** d'Interacció 15, s'analitza el sorgiment de les cultures col·laboratives i no-jerarquitzades sorgides amb l'esclat de la crisi econòmica de l'estatal espanyol de 2008.

Des de les protestes contra l'anomenada **Llei Sinde** fins al **moviment 15M**, aquestes *Cultures de Qualsevol*, alimentades per moviments socials de base i de les xarxes socials digitals, desafien la cultura tradicional jeràrquica i neoliberal d'unes institucions que veuen els han portat a la precarització.

Molta gent ha optat així per a confiar en les seves pròpies capacitats per a la construcció de coneixement de forma col·laborativa (*intel·ligència col·lectiva*), d'allò que necessiten en una situació determinada i de la seva capacitat de generar respostes efectives als problemes als que s'enfronten.

En aquest sentit i com a marc històric de referència, a la primera part del llibre es fa un repàs a dues genealogies interconnectades que defineixen la tradició hegemònica cultural espanyola fins al moment de l'inici de la crisi: d'una banda, l'autoritat cultural tecnòcrata de llarga tradició, que atorga legitimitat a la producció de significat només per a aquells que participen en certes disciplines i institucions; i una altra de molt més flexible sorgida en el transcurs de la monarquia parlamentària, que imposa una nova forma de produir significats en pro de la *modernització* i que dóna suport al neoliberalisme com el millor sistema possible.



A la segona part del llibre, s'estudien de prop algunes de les



lògiques culturals emergents que interrompen, fins a cert punt, tant l'autoritat jeràrquica monopolista com el neoliberalisme imperants. Des d'aquest punt de vista, s'estudien alguns dels desacords i alternatives sorgides, tot prenent com a punt de partida les campanyes ciberactivistes iniciades amb les protestes contra l'anomenada **Llei Sinde** (2009) i la posterior campanya de boicot **No Les Votes** [4], que denoten una cada vegada més estesa idea de les incapacitats de les institucions per garantir una veritable democràcia.

Aquestes noves subjectivitats, desconegudes fins al moment per l'establishment cultural jeràrquic, deriven en el **moviment 15M** (els *Indignats*). Un model de fer que s'ha convertit amb el temps en un dels principals indicadors d'un nou clima polític i cultural que sustenta molts altres processos col·lectius. La **Plataforma d'Afectats per la Hipoteca** [5] (PAH) i les Mareas cíviqües contra les privatitzacions del sistema de benestar públic (en especial, les que defensen la sanitat pública o **Marea Blanca** [6] i l'educació pública o **Marea Verde** [7]) en són clars exemples.

Seguint la investigació en les maneres de construcció alternatives autogestionades i col·laboratives, cal destacar el darrer capítol del llibre **Towards More Democratic Cultural Institutions?** [8] En aquest capítol es mostra el cas d'algunes institucions culturals autogestionades, que basen la seva capacitat de desmercantilitzar i democratitzar la producció de significats en el suport diari de les comunitats que les nodreixen i beneficiar-se'n mútuament.

En aquest sentit, i tot assenyalant els límits en cada cas, es tracten institucions autogestionades com ara les que participen de la xarxa **Fundación de los Comunes** [9] (on destaca el projecte cultural i polític **Traficantes de Sueños** [10]), juntament amb d'altres de públiques com el **Medialab-Prado** [11] a Madrid, que tenen una certa capacitat de desmercantilitzar la vida cultural dels que hi participen.

El creixent interès cívic de portar la lògica de l'autogestió democràtica a l'esfera pública ensopega però amb l'assetjament generalitzat de privatització de les lògiques neoliberals. Tal i com assenyalava l'autor però, si no hi ha hagut una defensa cívic de les institucions culturals públiques comparables als de salut i educació (Mareas), no és només perquè l'estat ha deixat aquestes institucions a mercè de la *degradació neoliberal*: ha estat també a causa de la inevitable tensió que sorgeix en l'àmbit cultural entre experimentació i la institucionalització. L'experimentació és quelcom important en la construcció de cultures veritablement democràtiques, però cal concebre institucions que siguin prou obertes per poder sostenir aquest tipus d'experimentació. S'assenyalen alguns projectes estètics que han portat l'experimentació democràtica en l'àmbit de les llengües, els símbols i les formes de representació en general com el **seminari de poètica Euraca** [12], 'xarxa **#Bookcamping** [13] i la plataforma musical **Fundación Robo** [14].

Luis Moreno-Caballud [15], professor i investigador d'història cultural especialitzat en cultura espanyola contemporània, membre participant del moviment 15M i **Occupy Wall Street** [16] (OWS), ha redactat diversos **articles** [17] reflexionant sobre aquesta eclosió de noves lògiques i cultures col·laboratives autogestionades.

HTLM [Cultures of Anyone: Studies on Cultural Democratization in the Spanish Neoliberal Crisis](#) [18]

PDF [Cultures of Anyone: Studies on Cultural Democratization in the Spanish Neoliberal Crisis](#) [19]

Inicia sessió [20] o **registra't** [21] per enviar comentaris

Etiquetes: participació cultural

Etiquetes: governança cultural

Etiquetes: valor públic de la cultura

- [22]

URL d'origen: <https://interaccio.diba.cat/CIDOC/blogs/2015/democratitzacio-cultural-crisi-neoliberal-espanyola>

Enllaços:

[1] <https://interaccio.diba.cat/members/interaccio>

[2] http://cercles.vtlseurope.com/search/query?term_1=Moreno+Caballud&theme=CERC

[3] <http://www.modernlanguagesopen.org/index.php/mlo/index>

[4] <http://www.nolesvotes.com/>

[5] <http://afectadosporlahipoteca.com/>

[6] https://15mpedia.org/wiki/Marea_Blanca



- [7] https://15mpedia.org/wiki/Marea_Verde
- [8] <http://www.modernlanguagesopen.org/index.php/mlo/article/view/102/126>
- [9] <http://fundaciondeloscomunes.net/>
- [10] <http://www.traficantes.net/>
- [11] <http://medialab-prado.es/>
- [12] <https://seminarioeuraca.wordpress.com/>
- [13] <http://bookcamping.cc/>
- [14] <https://es-la.facebook.com/FundacionRobo>
- [15] <http://ccat.sas.upenn.edu/roml/spanish/people/Moreno-Caballud.html>
- [16] <http://occupywallst.org/>
- [17] <https://interaccio.diba.cat/CIDOC/blogs/2012/12/20/imaginacion-sostenible-culturas-y-crisis-economica-espana-actual>
- [18] <http://www.modernlanguagesopen.org/index.php/mlo/issue/view/16/showToc>
- [19] <http://cercles.diba.cat/documentsdigitals/pdf/E150227.pdf>
- [20] <https://interaccio.diba.cat/>
- [21] <https://interaccio.diba.cat/form/alta-comunitat>
- [22] <https://interaccio.diba.cat/node/6067>